

Pražská vysoká škola psychosociálních studií, s.r.o.

TEMATICKÉ OKRUHY K BAKALÁŘSKÉ ZKOUŠCE

PRINCIPY A METODY SOCIÁLNÍ PRÁCE

Bc. obor Sociální politika a sociální práce

1. Vznik a vývoj metod sociální práce. Osobnosti, milníky a nejvýznamnější období vývoje metod sociální práce v Evropě a USA.
2. Charakteristika sociální práce jako vědního oboru. Atributy a paradigmatata sociální práce. Předmět sociální práce jako vědní disciplíny. Sociální práce jako aplikovaná a praktická věda.
3. Sociální práce jako multi-, inter-, trans- disciplinární obor. Místo sociální práce v systému věd. Sociální práce a jiné vědní disciplíny.
4. Terminologické vymezení pojmů metod sociální práce, techniky, metodika, přístupy v sociální práci. Klasifikace metod sociální práce.
5. Typologie teorií sociální práce. Druhy teorií v sociální práci. Komparativní sociální práce.
6. Komunikace v sociální práci. Verbální a neverbální komunikace. Zásady sociální komunikace s klientem v sociální práci.
7. Sociální pracovník. Kvalifikační a osobnostní předpoklady pro výkon sociální práce. Profesionální kompetence a role sociálního pracovníka. Syndrom vyhoření. Nároky sociální práce a syndrom vyhoření. Prevence syndromu vyhoření u sociálních pracovníků.
8. Případová sociální práce. Stručný vývoj, její základní principy a teoreticko-praktické koncepty.
9. Charakteristika etap sociální práce s jednotlivcem. Rozdělení, vymezení a definování jednotlivých etap.
10. Sociální práce se skupinou. Typologie skupinové práce. Význam a specifika skupinové sociální práce. Vedení skupiny. Sociální pracovník pracující se skupinou.
11. Sociální práce s komunitou. Pojem „komunita“. Účastníci a etapy komunitní sociální práce. Terapeutická komunita. Jej filozofie, klienti, typy terapeutických komunit. Činnosti sociálního pracovníka v terapeutické komunitě.
12. Sociální práce s rodinou. Cíle a specifika sociální práce s rodinou. Funkčnost rodiny. Protektivní a rizikové faktory. Návštěva sociálního pracovníka v rodině.
13. Sociální intervence a sociální terapie Rozlišení pojmů. Popis vybraných typů sociálních intervencí, fáze krize, typologie krizí. Možnosti a pravidla, ukončení intervence.

14. Metody sociální práce se závislými a spoluzávislými. Streetwork jako metoda terénní sociální práce. Cíle streetworku, proces a etapy streetworku. Filozofie přístupu Harm reduction.
15. Sociální práce v problematice prostituce a obchodování s lidmi. Důležitost streetworku v problematice prostituce.
16. Sociální práce s lidmi bez domova (bezdomovectví). Metody sociální práce a sociální služby s lidmi bez domova.
17. Prevence a metody sociální práce s dospělými oběťmi domácího násilí. Zařízení sociálních služeb jako forma pomoci.
18. Syndrom CAN (Child Abuse & Neglect) a CSA (child sexual abuse), charakteristika pojmů a sociálno-právní ochrana dětí se syndromem CAN. Zařízení sociálněprávní ochrany dětí a sociální kurately.
19. Sociální práce s občany s tělesným, s mentálně a vícečetným postižením. Sociální služby a specifika metody sociální práce. Sociální rehabilitace.
20. Metody sociální práce s minoritami a marginalizovaným rómským spoločenstvom. Specifika rómské komunity. Sociální pracovník v komunitní práci a náplň jeho práce.
21. Charakteristika sociálního poradenství. Úrovně sociálního poradenství. Obsahové zaměření sociálního poradenství ve vybraných cílových skupinách (např. sociálně-ekonomické problémy, těžké zdravotní postižení, marginalizované skupiny, nezaměstnaní...).
22. Mediace v sociální práci, její základní principy a fáze. Kvalifikační předpoklady, kompetence, nástroje práce mediátora – sociálního pracovníka. Mediace v sociální práci.
23. Sociální politika ve vztahu k sociální práci. Aktéři sociální politiky. Sociální ochrana, sociální zabezpečení a jeho pilíře (pojištění, podpora, pomoc).
24. Sociální práce se žadateli o azyl. Výchova k toleranci, inkluze azylantů do společnosti.
25. Management v sociální práci. Specifika managementu v sociální práci. Organizační chování v sociálním managementu. Management času v sociální práci.
26. Dobrovolnictví v sociální práci. Historie, současnost a perspektivy dobrovolnictví. Příprava dobrovolníků a práce s dobrovolníky v sociálních organizacích.
27. Svépomoc a svépomocné skupiny. Kooperace a komunikace v svépomocné skupině. Důležitost svépomocných skupin v prevenci závislostí.
28. Supervize v sociální práci. Charakteristika a filozofie supervizí. Rozdělení, formy a typy supervizí. Zaměření supervizí. Etika v supervizi.
29. Sociální práce se staršími lidmi žijícími v domácím a v rezidenčním prostředí. Holistický přístup v péči o seniory. Poruchy adaptace, geriatrický maladaptivní syndrom. Význam a potřeba dobrovolnictví v péči o seniory.
30. Etika v sociální práci. Etický kodex sociálního pracovníka v ČR a mezinárodní etický kodex (IFSW). Etický problém a dilema v práci sociálního pracovníka. Systematický postup řešení etických dilemat v sociální práci.

Doporučená literatura:

- BEDNÁŘOVÁ, Z – PELECH, L. *Slabikář sociální práce na ulici*. Brno: Doplněk, 2003.
- GABURA, J. *Teória rodiny a proces práce s rodinou*. Bratislava: Iris, 2012.
- HARTL, P. *Komunita občanská a komunita terapeutická*. Praha: Sociologické naklad, 1997.
- HROZENSKÁ, M. a kol. *Sociální práce so staršími ľuďmi*. Martin: Osveta, 2008.
- MATOUŠEK, O. *Základy sociální práce*. Praha: Portál, 2001.
- LACA, P. LACA, S. *Etika v kontexte sociálních víd*, Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2013.
- LACA, S. et al. *Dialóg pomáhajúcich profesii v kontexte sociální práce*, Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2013.
- MATOUŠEK, O. – KOLÁČKOVÁ, J. – KODYMOVÁ, P. a kol. *Sociální práce v praxi*. Praha : Portál, 2005.
- MATOUŠEK, O. a kol. 2008. *Metody a řízení sociální práce*. Praha : Portál, 2008.
- MATĚJČEK, Z. - Dytrych, Z. *Krizové situace v rodině očima dítěte*. Praha: Grada, 2001.
- NAVRÁTIL, P. *Úvod do teorií a metod sociální práce*. Brno: NCP, 2000.
- NAVRÁTIL, P. *Existenciální perspektivy v sociální práci*. *Sociální práce*. Brno: NCR, 1998, s. 27-38.
- ŘEZNIČEK, I. *Metody sociální práce*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1994.
- ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Krizová intervence pro praxi*. 2. vyd. Praha: Grada, 2011.
- TKÁČ, V. *Vybrané kapitoly medzinárodného sociálního práva*. Nitra: UKF v Nitre, 2008.
- TOMEŠ, I. *Úvod do teorií a metodologií sociální politiky*. Praha: Portál, 2010.
- VODÁČKOVÁ, D. a kol. *Krizová intervence*. Praha Portál, 2002.
- Aktuální legislativa v ČR.*